

Asia: VN/30787/2022

Arviomuistio saaristolain päivittämistarpeista

Pykäläkohtaiset kommentit

Kommentit lain tarkoitukseen liittyen (§ 2 Lain tarkoitus)

Kuten työryhmä on todennut, on lain tarkoitus -pykälä monilta osin vanhentunut ja pykälä tulisi modernisoida ajan henkeen sopivaksi. Uudet ja käytettävyydeltään paremmat termit voisivatkin olla saariston elinvoiman edistäminen ja kestävä kehittäminen. Saariston vakituisen asutuksen lisäksi pykälässä tulee huomioida myös saariston kausiasukkaat, eli saariston kaikki asukkaat riippumatta siitä, mihin kuntaan heidät on virallisesti tilastoitu.

Kommentit saariston käsitteeseen liittyen (§ 3 Saariston käsite)

Saariston käsitteen perusteena tulee olla edelleenkin saaristoisuus ja rikkonaisuus. On tärkeää, että käsite huomioi myös saaristoa olosuhteiltaan muistuttavat alueet. Saariston käsite -pykälää tulisi päivittää niin, että siinä määritellään tarkemmin saaristoa olosuhteiltaan muistuttavat muut saaret ja mantereen alueet (kuten muistiossakin on todettu). Merkitseväksi ei saa muodostua se, että johtaako saareen tie vai ei. Tässä tulee huomioida palvelurakenteen rikkonaisuus sekä se, että palveluiden järjestäminen maksaa enemmän kun mantereen vastaavat palvelut.

Kommentit elinkeinotoiminnan tukemiseen liittyen (§ 4 Elinkeinotoiminnan tukeminen)

Pykälä tulee uudistaa täysin. Sen nykymuotoilu on liian kapea-alainen ja vanhanaikainen. Aluekehittämisen, maaseudun kehittämisen ja rakennerahastojen merkityksen kasvu nostavat esiin kysymyksen siitä, että voisiko aluekehittäminen olla vahvemmin ja selkeämmin osa elinkeinopykälää tai tämä pykälä muodostaa aluekehittämisen ja elinkeinon kokonaisuuden. Mahdollisissa viittauksissa lakiin (muistiossa mainittu mm. laki alueiden kehittämisestä ja Euroopan unionin alue- ja rakennepolitiikan toimeenpanosta, 765/2021) tulee kuitenkin huomioida, että tämä lainsäädäntö uudistuu aina seitsemän vuoden välein. Tällöin tulee eteen myös saaristolainsäädännön päivitys tältä osin.

Kommentit liikenne- ja kuljetuspalveluihin liittyen (§ 5 Liikenne- ja kuljetuspalvelut)

Pykälä on tarpeen muotoilla uudelleen. Saariston saavutettavuus-termi ottaa paremmin huomioon myös esim. tietoliikenneyhteydet ja on terminä relevantimpi kuin vanha liikenne- ja kuljetuspalvelut.

Kommentit peruspalveluihin ja erityispalveluihin liittyen (§ 6 Peruspalvelut ja erityispalvelut)

Tätä pykälää on syytä päivittää ja huomioida mm. hyvinvointialueuudistus. Lakiin tulisikin kirjata, että saaristolaisien myötä hyvinvointialueiden ja kuntien olisi huolehdittava siitä, että palvelut tulevat saaristossa asianmukaisesti hoidetuksi.

Kommentit valtion työpaikkoihin liittyen (§ 7 Valtion työpaikat)

Satakuntaliiton mielestä pykälällä ei ole enää tarkoitusta ja vaikutusta, eikä valtion työpaikat ole saariston elinvoimaisuuden edistämisessä enää merkittävässä roolissa. Tästä syystä pykälä voidaan poistaa tarpeettomana.

Kommentit alueiden käytön suunnitteluun liittyen (§ 8 Alueiden käytön suunnittelu)

Pykälä toimii päivitettyinä ja on sidoksissa maankäyttö- ja rakennuslakiin, jolloin myös saaristolain päivittäminen tältä osin kytkeytyy ensisijaisesti muutoksiin maankäyttö- ja rakennuslaissa. On hyvä, että maankäyttö- ja rakennuslain uudistus huomioidaan saaristolain valmistelussa ja asian valmistelussa on tunnistettu myös merialuesuunnittelu uutena strategisena suunnitelmana. Tämä § 8 kytkeytyy lain tarkoitusta käsittelevään pykälään 2. Alueiden käytön suunnittelua koskevassa pykälässä mainitaan, että pykälän 2 tavoitteet tulee ottaa huomioon, vaikka pykälä 2 ei itsessään ole velvoittava vaan lain yleistä tarkoitusta ja tavoitetta kuvaava. Pykälässä 2 mainitaan riittävien toimentulon mahdollisuuksien, liikkumisen ja peruspalveluiden turvaaminen, joihin voidaan kaavoituksella ja muilla vastaavilla suunnitelmissa vain välillisesti vastata. Satakuntaliitto esittää, että pykälästä 8 voisi poistaa kytkennän pykälään 2 eli lain tarkoitukseen ja laatia pykälään 8 tavoitteet, jotka kohdistuisivat täsmällisemmin alueiden käytön suunnitteluun.

Kommentit saaristokuntaan liittyen (§ 9 Saaristokunta)

Työryhmän ehdotus, että jatkossa puhuttaisiin ainoastaan saaristoista kunnista ja luovuttaisiin käsitteistä saaristokunta ja –osakunta on kannatettava. Pykälää tulee päivittää niin, että siitä käy selvemmin ilmi tekijät, jotka määrittävät kunnan saaristoisuutta.

Kommentit saaristokunnan taloudelliseen asemaan liittyen (§ 10 Saaristokunnan taloudellinen asema)

Tämä pykälä on tarkoituksenmukaista poistaa tarpeettomana. Lain kirjaus ei avaudu ja kuntien kantokykyluokitus on menettänyt merkityksensä perusteena tässä yhteydessä.

Kommentit saaristoasioiden hoitoon kunnassa liittyen (§ 11 Saaristoasioiden hoito kunnassa)

Pykäläteksti on sanamuodoiltaan vanhentunut. Saaristokunnat ja –osakunnat saavat valtiosuutena saaristolaisia, joten saaristotoimikunnalla tai vastaavalla on tässä tärkeä rooli saaristolaisien oikein kohdentamisessa. Tämä koskee erityisesti saaristo-osakuntia. Onkin tärkeää, että tukea saava kunta itse tiedostaa, että lisä on tarkoitettu nimenomaan ko. kunnan saaristoisen osan kehittämiseen ja palveluiden järjestämiseen.

Kommentit ympäristöhoitoavustukseen liittyen (§ 12 Ympäristöhoitoavustus)

Pykälä voisi toimia päivitettyinä. Pykälässä tulisi ottaa huomioon myös kulttuuriympäristö, vesiympäristö ja vedenalainen ympäristö. Lisäksi kulttuuriperintö ja virkistyskäyttö kuuluvat kokonaisuuteen. Tähän pykälään voisi lisätä myös vedenalaisen kulttuuriympäristön. Laajempi ympäristötulkinta laajentaisi pykälän koskemaan nykyistä selkeämmin myös muita hallinnonaloja ja vastuuvirastoja.

Kommentit muihin tukitoimiin liittyen (§ 13 Muut tukitoimet)

-

Kommentit saaristoasiain neuvottelukuntaan liittyen (§ 14 Saaristoasiain neuvottelukunta)

Saaristoasiain neuvottelukunta –pykälä toimii nyky muodossaan, eikä siihen kohdistu merkittäviä muutostarpeita. Pykälää voidaan päivittää niin, että siihen kirjattaisiin myös neuvottelukunnan sihteeristö sekä sen tehtävät, lisäksi pykälässä voidaan tuoda myös esille valtioneuvoston eri hallinnonalojen välisen yhteistyön merkitys.

Muuta kommentoitavaa saaristolain päivittämiseen liittyen

-

Vesiluoma Timo
Satakuntaliitto

Tomberg Jyrki
Satakuntaliitto - Satakuntaliiton aluekehityksen toimiala ja alueiden käytön toimiala